

Vammaisfoorumi ry
Handikappforum rf
Finnish Disability Forum

Vammaisfoorumin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamisesta

Vastaanottaja: Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: HE 114/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamisesta

Ajankohta: 21.10.2025 klo 10

Kiitämme valiokuntaa asiantuntijapyynnöstä.

Vammaisfoorumi kannattaa lähtökohtaisesti sitä, että sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen enimmäishintasääntelyä koskevat määräaikaisten säännökset muutetaan toistaiseksi voimassa oleviksi.

Hallituksen esityksen mukaisella enimmäishintasääntelyllä, mukaan lukien esityksen liitteenä oleva asetuserä, ei kuitenkaan saavuteta kaikkia sille asetettuja tavoitteita. Lainmuutoksen yhteydessä olisi ollut tarpeen tehdä myös sisällöllisiä muutoksia enimmäishintajärjestelmään. Nämä muutostarpeet on todettu Owal Groupin tekemässä selvityksessä (2025) Kelan taksipalveluiden hintasääntelystä.

Hallituksen esityksen kohta 2.5.2 käsittelee em. sosiaali- ja terveysministeriön Owal Groupilta tilaamaa selvitystä. Esityksen luonnoksessa 18.6.2025 kyseistä selvitystä esiteltiin laajemmin kuin nyt lausuttavana olevassa esityksessä. Katsomme, että tekstin lyhentämisen seurauksena kohdasta on jätetty pois monia olennaisia huomioita, jotka näkemyksemme mukaan olisi tullut säilyttää. Näitä ovat esimerkiksi huomiot nykyisen kilpailutusmallin kannustinongelmista, jotka vaikuttavat kohtuullisen voiton toteutumiseen sekä huomiot voiton jakautumisesta välityskeskusten ja taksiryttäjän kesken.

Kansaneläkelaitoksen kilpailutusmallissa kilpailutukseen osallistuvat tilausvälityskeskukset, eivät palveluja tuottavat taksirytykset. Tällainen kilpailutusmalli, jossa tilausvälityskeskus tarjoaa hinnan, jolla palvelu tuotetaan, tulisi muuttaa. Riskinä on, että lakimuutos edelleen vain vahvistaa tilausvälityskeskusten asemaa ja lukitsee nykykäytännön jatkuvaksi. Vaikka kilpailutus ja muut sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen toimeenpanoon liittyvät asiat kuuluvat Kansaneläkelaitoksen toimivaltaan, eikä niihin voida ottaa hallituksen esityksessä suoraan kantaa, Vammaisfoorumi katsoo, että nämä seikat on tärkeää tässä yhteydessä ottaa esiin.

Toistamme hallituksen esityksen luonnosta koskevassa lausunnossa olleen toteamuksemme siitä, että kun enimmäishintajärjestelmä ollaan muuttamassa lailla toistaiseksi voimassa olevaksi, olisi järjestelmän epäkohdat tullut samalla korjata. Viittaamme Owalgrouppin selvityksessä esiin nostettuihin epäkohtiin. Vammaisfoorumin

mielestä ei ole yksin riittävää, että enimmäishintasääntely jatketaan nykymuodossaan vaan lakiin tarvitaan muitakin tarkennuksia, jotta sillä voidaan varmistaa kohtuullinen korvaus liikenteenharjoittajille. Tämä osaltaan turvaisi myös tulevaisuudessa sairausvakuutuslain mukaisten palveluiden käyttäjien oikeudet terveydenhuollon matkoihin.

Enimmäishinnasta säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella, joka onkin tarkoituksenmukaista. Hallituksen esityksellä olisi kuitenkin voitu antaa vahvempaa ohjausta enimmäishintaa ja sen perusteita määrittävän asetuksen valmisteluun. Esityksen perusteluissa toki todetaan, että asetuksen hintarakennetta on tarpeen arvioida, siten kuin se on sopimuskausien puitteissa mahdollista. Lisäksi esityksessä tuodaan esiin sosiaali- ja terveysvaliokunnankin mietinnössään (StVM 10/2024) korostama isojen esteettömien ajoneuvojen saatavuuden varmistaminen tulevaisuudessa.

Enimmäishintasääntely ei nykymuodossaan toteuta kaikkia sille asetettuja tavoitteita. Lisäksi Vammaisfoorumi pyytää kiinnittämään ennen kilpailutuskauden päättymistä huomiota enimmäishintaa koskevan asetuksen sisältöön, jotta 1.1.2027 voimaan tulevassa asetuksessa hinnanmuodostus olisi tarkoituksenmukainen ja vastaisi liikenteenharjoittajien kulurakennetta. Asetuksen määrittämällä enimmäishinnalla tulee turvata matkojen toteutuminen asianmukaisella kalustolla.

On tärkeää, että lakiesityksessä erikseen säädetään, että sosiaali- ja terveysministeriön on asetusta ja sen muutoksia valmisteltaessa kuultava Kansaneläkelaitosta ja asianomaisia toimijoita edustavia järjestöjä. On myös hyvä, että kuulemisvelvoitteen sisältävä 7 a § säädettäisiin toistaiseksi voimassa olevaksi, jolloin kuuleminen valmistelun yhteydessä tulisi vielä erityisesti turvatuksi. Velvoite kuulla erityisesti vammaisjärjestöjä perustuu lainkohdan lisäksi YK:n vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 3 kohtaan.

Vammaisfoorumi ry

Maija Aatelo
varapuheenjohtaja

Anni Kyröläinen
pääsihteeri
p. 045 217 4936
anni.kyrolainen@vammaisfoorumi.fi

[Vammaisfoorumi](#) on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.